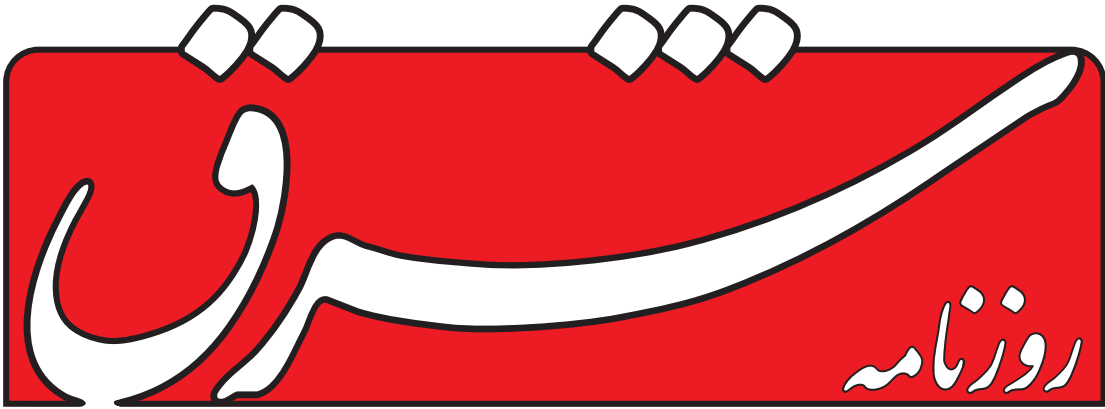

کمک یک میلیارد تومانی رهبر انقلاب برای آزادی زندانیان

هم‌زمان با برگزاری سی‌وپنجمین جشن گلریزان ستاد دیه کشور ویژه کمک به آزادی زندانیان نیازمند، رهبر انقلاب اسلامی، مبلغ یک میلیارد تومان به این امر خداپسندانه اختصاص دادند. جشن گلریزان هر سال در ماه مبارک رمضان، به همت ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند برگزار می‌شود.

روایت تصویری محمد فرنود از قرعه‌کشی جام جهانی یک جام، میلیاردها چشم

شرق؛ بار دیگر تپی در جهان شایع شد که تمام تلخی‌های این سال‌های اخیر ویروس کووید را تحت‌الشعاع قرار داد، اما این‌بار از جنس هیاهو و انرژی و شادمانی بود که مردمان جهان سال‌ها چشم‌انتظار آن بودند. با نزدیک شدن به روزهای حساس آن، بار دیگر تصمیم برای حضور در پنجمین جام جهانی ۲۰۲۲ قطر را گرفتیم...

در «شرق» امروز می‌خوانید: رمضان در خانقاه، مورد عجیب ارسلان؛ ایرانی و تبعه صربستان، آموزش حضوری اجباری زیر سایه کرونا و آلودگی هوا و یادداشت‌هایی از الهام فخاری، ناصر ذاکری، احسان هوشمند، غلام حیدر ابراهیم‌بای سلامی

خاک، تاوان ارومیه

شرق به بهانه هجوم ریزگرد به ایران وضعیت دو دریاچه ارومیه و وان با فاصله کمتر از ۲۰۰ کیلومتر را بررسی کرد

گزارش تیتراژ یک را در صفحه ۵ بخوانید

سرمقاله

«چگونه می‌اندیشیم؟» مجمع تشخیص مصلحت (۱)

کیومرث اشتریان

چگونه به نهادهای می‌اندیشیم؟ مجمع تشخیص مصلحت از دو سرچشمه نظری بهره برده است؛ ابتدا، «نظریه مصلحت» در فقه شیعه و سپس «مدل برنامه‌ریزی استراتژیک» مبتنی بر ضرورت‌های اجرایی. این دومی سبب شده است مجمع در بسیاری از امور اجرایی ورود کند که به‌صورت غیرمستقیم چالشی پدید می‌آورد درباره این تعبیر رهبری در سخنرانی مشهور ایشان در کرمانشاه که: «(در مسئولیت‌های مشخص قوا) رهبری نه می‌تواند دخالت کند، نه حق دارد دخالت کند، نه قادر است دخالت کند؛ اصلاً امکان ندارد». به این بی‌زیادید تلاش برای اعمال قدرت از طریق هیئت عالی نظارت که پای مجمع را به جزئی‌ترین امور اجرایی باز می‌کند. مجمع در صورتی یک نهاد مفید و ارزشمند است که به وظایف حداقلی و مهم خود بازگردد. گسترش کمی و بی‌رویه سیاست‌های کلی و سیاست‌های برنامه‌ای یا افزایش حیطه اختیارات هیئت نظارت بر سیاست‌های کلی، نهادهای کشور را مختل می‌کند و به پدیده «اورژس نهادی» (institutional overdose) دامن می‌زند و در نهایت بازوهای اجرایی و تقنینی کشور را فلج می‌کند. باید در تحلیل نهادهای در جمهوری اسلامی فکر نظری کنیم. در این زمینه، اندک اندیشیده و نوشته‌ایم. نهادهای می‌توانند سرنوشت حکومت را از حیث کارآمدی و کارکردی رقم بزنند. تحلیل نظری می‌تواند افق دید ما را گسترده‌تر کند تا دریابیم چه می‌کنیم و چه باید بکنیم. بحث حقوقی در این باره کافی نیست، بلکه نیازمند تحلیل‌هایی از جنس دانش سازمانی، علوم اداری و علوم سیاسی هستیم. نهاد تشخیص مصلحت یکی از ابزارهای اساسی در گره‌گشایی از معضلات نظام و جلوه‌ای از «برگرامتیسم ماذون» است. در نظام سیاسی، تعارضات و بن‌بست‌هایی پیش می‌آید که مجمع می‌تواند همچون نمادی از عقلانیت و حکمت و فارغ از ساختارهای موجود، آنها را حل‌وفصل کند. پیشینه این مجمع گاه شاهدهای بر کارآمدی آن در شرایط حساس و موضوعات حیاتی بوده است. این نهاد در عین حال دچار مشکلات ویژه‌ای است که سزاوار نقد و تحلیل است.

۱- نهادهای میل به گسترش دارند. مجمع نیز از چنین تمایلی کم‌بهره نبوده است. این تمایل در حوزه سیاست‌گذاری در شکلی افراطی به تولید انبوهی از سیاست‌ها منجر شده است که ضرورتاً به اجرا می‌شوند و نه حتی در فضای عمومی دولت و مجلس شنیده می‌شوند. این سیاست‌ها با مفهومی گنگ از «متدولوژی سیاست‌گذاری» بنیان گذاشته شده‌اند؛ تا جایی که از جهت‌گیری‌های کلی فراتر رفته و سیاست‌ها برنامه‌ای، عملیات‌شبه‌قانون‌گذاری و مقررات‌گذاری را در بر گرفته‌اند و مجمع را به انحراف از وظیفه اصلی خود واداشته‌اند. این «میل به گسترش» صورتی دیگر نیز دارد و آن اینکه مصلحت و «اعمال ولایت» با دانش برنامه‌ریزی استراتژیک تلاقی پیدا کرده و سبب شده است مجمع به یک نهاد مدیریت و برنامه‌ریزی استراتژیک گردید شود. در پیامدها، نهادی که برای مصلحت و حل‌وفصل امور کلان تشکیل شد، تبدیل به مرکزی برای «لابی»‌های مدیران اجرایی شد تا بتوانند منویات خود را در آنجا «سرچشمه‌گذاری» کنند. مدیران اجرایی (از سابق و لاحق) اینک برای خود جایی کشف کرده بودند تا آنجا پیگیر اعمال نفوذ بر سیاست‌های اجرایی شوند. به‌این‌سان مجمع از جایی برای تفکر کلان به جایی برای نقش‌آفرینی‌های سیاسی و تکرار همان «چیزهایی» که در دستگاه‌های اداری جریان داشت، تبدیل شد.

۲- در سال‌های اخیر، وظیفه رهبری مندرج در اصل ۱۱۰ قانون اساسی مبنی بر «نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام» نیز به مجمع سپرده شد. این وظیفه را سوی مجمع و به‌ویژه دبیر وقت آن، به گونه خاصی تفسیر شد و آن را به خیز عظیمی واداشت که از همان ابتدا مشخص بود عملاً «نشدنی» یا حداقل بحران‌زاست؛ همان‌گونه که این روزها در در مصوبه مجلس در خصوص واردات خودرو شاهد هستیم. از دیدگاه کارشناسی، این سخن رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام نشانه‌ای از یک بحران نهادی است که اخیراً گفته است: «صحن مجمع درباره واردات خودرو نظری نداده و متأسفانه برخی بدون آگاهی، مجمع تشخیص و هیئت عالی نظارت را یکی می‌پندارند». وظیفه انطباق مصوبات مجلس و دولت با سیاست‌های کلی با توجه به آنکه «سیاست» (Policy) مفهومی عام است، در اجرا بسیار مبهم می‌شود. به موجب تبصره ۲ ماده ۱ مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام، «نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی شامل نظارت بر اعمال سیاست‌های کلی در قوانین، مقررات و مراحل اجرایی است». به عبارت «مراحل اجرایی» توجه کنید که پای مجمع را به همه فرایندهای اجرایی از واردات خودرو تا مشکل پیاپی و سیب‌زمینی باز می‌کند؛ تکلیفی مالاطلاق و شگفت‌آور. بدین‌سان گردید در دو مرحله رخ داد؛ ابتدا سیاست کلی به برنامه‌ریزی استراتژیک تقلیل داده شد و سپس در این هاضمه، نظارت به «انطباق قانونی» همان برنامه‌ریزی‌ها تفسیر شد. نتیجه آن می‌شود که عملاً «سیاست‌گذاری و نظارت» در مجمع دچار اضمحلال حافظه دیوانی می‌شود؛ حکومت‌ها آنگاه که یک کار نشدنی را در پیش می‌گیرند، به تدریج دچار بحران نهادی، فرسایش و خستگی می‌شوند و دستگاه حکومتی برای گریز از بار روانی آن، خود را به فراموشی می‌سپارد. تصور بسیاری از مسئولان از «کار حکومتی» این است که هر روز حجم مشخصی از تولیدات حقوقی داشته باشند. برخی نهادها برای ایفای وظیفه خود شاید بیش از دو، سه بار در سال نیازی به تشکیل جلسه نداشته باشند؛ اما به تصوراتی اشتباه یا انگیزه‌هایی خاص، خود را به گرافه می‌آیند و تولید انبوه مقررات می‌کنند تا کارشان «به چشم بیاید».

عکس: Reuters

«شرق» بررسی کرد: مکرون یا لوپن؟ آیا دولت آینده فرانسه مختصات خود را با دیپلماسی جهانی تغییر می‌دهد «پاریس» در الیزه می‌ماند

پیروز انتخابات امروز ریاست‌جمهوری فرانسه که نتیجه آن در پایان دور اول یا دور دوم (دو هفته بعد) مشخص می‌شود، با توجه به موقعیت برتر سیاسی فرانسه در اتحادیه اروپا، می‌تواند تا حد زیادی رویکرد آینده این بلوک را نمایان کند. امانوئل مکرون، رئیس‌جمهوری فعلی فرانسه که بیشترین شانس را برای پیروزی در انتخابات دارد، بر دستاوردهای اروپایی پنج سال گذشته خود و به‌ویژه بودجه اجابای اقتصادی پس از همه‌گیری کرونا تأکید می‌کند. مکرون خود را طرفدار توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی می‌داند. رئیس‌جمهوری فرانسه می‌گوید گسترش اتحادیه اروپا باید با اصلاح پیمان شنگن و تقویت فوری مرزهای خارجی کشورهای عضو برای سد راه مهاجرت، همراه باشد.

از نگاه مکرون، بعید است جنگ اوکراین تا پایان ماه می پایان یابد. از سوی دیگر، حزب مارین لوپن در قبال روسیه دیدگاه و رویکردی دوستانه داشته و با گرم‌ترین ارتباط نزدیکی دارد و حتی قبل از جنگ اوکراین نیز بحث گرفتن وام و کمک مالی از روسیه در میان بوده است، اما بعد از حمله روسیه به اوکراین، مارین لوپن فوراً آن را «عبور از خط قرمز و غیرقابل‌قبول» توصیف کرد. اختلاف و مناقشه بر سر رویکرد کنونی فرانسه نسبت به روسیه، در خارج از این کشور نیز نمایان است. صرف‌نظر از درک و دریافت‌ها نسبت به اهمیت امر مذاکره و بازنگه‌داشتن کانال‌های گفت‌وگو با همه طرف‌ها، فرانسه

مبلغ وام اجاره خانه بیشتر می‌شود

پرداخت وام ودیعه مسکن در سال ۱۴۰۱ ادامه خواهد داشت و رقم این وام بیشتر می‌شود. احمد دنیامالی، عضو شورای عالی مسکن، با اعلام این خبر گفت: با پیگیری مجلس امسال هم وام ودیعه مسکن ارائه می‌شود و رقم آن افزایش پیدا می‌کند. او به این توضیح داد: مشکل بزرگ در حوزه مسکن چه خرید و چه اجاره، این است که با توجه به کاهش ارزش پول ملی کشور امکان خرید مسکن دهک‌های پایین به‌شدت کاهش پیدا کرده و

به‌همین دلیل رویکرد عمده خانوارها به سمت اجاره است و اجاره واحدهایی که سید خانوار امکان پوشش هزینه‌های آن را دارد. عضو شورای عالی مسکن با بیان اینکه در دهک‌های پایین، مسکن بیشترین سهم را در سید هزینه‌های خانوار دارد، ادامه داد: سهم مسکن در سید خانوار دهک‌های پایین بسیار زیاد است؛ به‌طوری‌که بخش‌هایی مانند هزینه خوراک، آموزش، تفریح و پس‌انداز در سید خانوار تحت تأثیر هزینه‌های مسکن قرار گرفته‌اند و اختصاص

هزینه به آنها بسیار کاهش یافته است. دنیامالی افزود: در این شرایط تقاضا برای اجاره‌نشینی افزایش پیدا کرده است و به همین نسبت امکان خریدوفروش کاهش می‌یابد. عضو کمیسیون عمران مجلس گفت: اجرای طرح جهش تولید مسکن مورد تأکید مجلس و دولت است که با اجرای این طرح و ساخت چهار میلیون مسکن در چهار سال، بتوان برای دهک‌های پایین مسکن ارزان تأمین کرد.

روایت احمد غلامی از مکان‌ها و آدم‌ها این روایت: بهمن بازگانی مایک زندان بزرگیم

نگاهی به خشونت‌های خانگی واقعیت تلخ این روزهای ما

خانه‌هایی که قتلگاه می‌شوند

یادداشت روزنامه‌نگاران

تصمیم‌ها و یادها

علی معظمی

یک، اگر به تصادف هم چشمتان به این خطوط بیفتد به احتمال زیاد از کسانی هستید که در دوران همه‌گیری کرونا عزیزی را از دست داده‌اید یا به سختی مبتلا شده‌اید یا خاطره ساعت‌های پراضطراب و استیصال گشتن به دنبال تخت بیمارستان، کیسول اکسیژن و دارو در خاطر‌تان حک شده است و شاید هنوز هم از دردهای مزمن رنجور باشید. در این صورت یاد تصمیم‌های سرنوشت‌ساز آن دوران از خاطر‌تان نرفته است و قضاوت‌تان راجع به سیاست‌گذاران با همین خاطرات و از عمق ذهن و تن رنجورتان شکل می‌گیرد.

دو، داوری ما چه اهمیتی برای سیاست‌مداران دارد؟ سیاست‌مداران از راه‌های مختلفی ظهور و صعود می‌کنند و بسته به بخت و ابتکار عمل‌شان مجال میدان‌داری می‌یابند. در موقعیت‌هایی که گذر از مجرای انتخاب و نمایندگی سهم درخورتوجهی در صعود و بقای‌شان داشته باشد، نقش داوری‌های مردم در ارتقا و بقای‌شان نیز آشکار است؛ اما در موقعیت‌ها و چارچوب‌هایی که منابع کسب قدرت و اقتدار متنوع‌تر از این یا از اصل دیگرگون باشند، اهمیت این داوری‌ها در وضع و سرنوشت سیاست‌مدار چندان به چشم نمی‌آید؛ اما معنایش این نیست که این داوری‌ها بی‌اهمیت‌اند. رکن اساسی قدرت سیاسی همواره پشتیبانی جمعیت است و این پشتیبانی وابسته به داوری افراد و جمعیت‌هاست. سیاست‌مداران در همه جای دنیا می‌کوشند علاوه بر عمل با تبلیغ و هدایت سازمان‌یافته افکار عمومی این پشتیبانی را کسب کنند.

ادامه در صفحه ۲

شرق

سالنامه ۱۴۰۱
را بخوانید و بشنوید

برای سفارش با شماره‌های زیر تماس بگیرید

واتس‌آپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳
۰۲۱-۸۸۹۰۳۵۴۸

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۱۱۹ ۳۶ ۸۶۰

ارتباط با روزنامه شرق

T.ME/ALOSHARGH